

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี**
**Participation in Tambon Administration of
The People in Hai Sok Tambon Administrative
Organization Ban Phue District
Udon Thani Province**

อัศราพงษ์ ผิวขาว*

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพการสมรส เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่พักอาศัยและมีทะเบียนบ้านในเขตตำบลหายโศก จำนวน 380 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟและการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการ แอล เอส ดี ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 197 คน รองลงมาอายุ 46-60 ปี จำนวน 92 คน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 177 คน รองลงมาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 88 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 164 คน รองลงมา 15,001-20,000 บาท จำนวน 87 คน ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส จำนวน 212 คน รองลงมาโสด จำนวน 102 คน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ภาพรวม 4 ด้าน จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน ทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำไปปฏิบัติ, ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสถานภาพการสมรส ไม่แตกต่างกัน ผลทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3.1 จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุแตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์และด้านการติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3.3 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้แตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันเมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำไปปฏิบัติ, ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.4 จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพสมรสแตกต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this study were to study the participation of the people in administrating Hai Sok Tambon Administrative Organization, Ban Phue district, Udon Thani province, and to compare the participation of the people classified by their ages, educational levels, income, and marital status. The data were collected through the questionnaire from 380 samples who are the people of Hai Sok Tambon Administrative and were analyzed to find out frequency, percentage, mean, standard deviation. F-test and Pair test were done through LSD. It was found that:

1. 197 people answering the questionnaire were 31-45 years old, and 92 were 46-60. Most of them (177) graduated with associate degree or equivalence, and 88 finished secondary education or equivalence. 164 samples had 5,001-10,000 baht per month for their income, and 87 had 15,001-20,000 baht. 212 samples were married, and 102 were single.

2. In terms of participation in administrating Hai Sok Tambon Administrative Organization as a whole, it was found that the people participated in administrating at the middle level. When considering each aspect, it was found that the people participation was at the middle level, except that in participating in following and evaluating was at much level.

3. The comparison of people participating in administrating Hai Sok Tambo Administrative organization in 4 aspects, classified by ages, as a whole, it was found that they were significantly different at .05 and .01. They participated in applying and participation in receiving benefit. However, when classified by education levels, they were indifferent. When considering each aspect, it was found that the participation in receiving benefit and in following

and evaluating were significantly different at .05. When they were classified by their income as a whole they were indifferent. When considering each aspect, it was found that the participation in applying, receiving benefit, and following and evaluating were significantly different at .05. When classified by their marital status, they were indifferent. When considering each aspect, the participation in receiving benefit was significantly different at .05.

3.1 When classified by ages, it was found that the levels of participation of the samples in 4 aspects as a whole were different. When considering each aspect, it was found that the participation in applying and in receiving benefit were significantly different at .05 and .01 respectively

3.2 When classified by educational levels, it was found that the levels of participation of the samples in 4 aspects as a whole were indifferent. When considering each aspect, it was found that the participation in receiving benefit and in following and evaluating were significantly different at .01

3.3 When classified by their monthly income, it was found that the levels participation of the samples in 4 aspects as a whole were indifferent. When considering each aspect, it was found that the participation in applying, in receiving benefit, and in following and evaluating were significantly different at .05

3.4 When classified by their marital status, it was found that the samples with different marital status indifferently participated in administrating the organization in 4 aspects as a whole. When considering each aspect, it was found that the participation in receiving benefit was significantly different at .01

Keyword : Participation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นรูปแบบการปกครองประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุด โดยเป็นการกระจายอำนาจในทางการปกครองจากส่วนกลางบางอย่าง โอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นฝึกหัดจัดทำเป็นของตนเอง โดยรัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีอิสระในการตัดสินใจได้ตามสมควร เช่น ในการจัดบริการสาธารณะ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง ซึ่งในปัจจุบันนี้ การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละรูปแบบนั้นมีลักษณะโครงสร้าง และการบริหารงานที่แตกต่างกันออกไป (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2524 : 45)

ปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายภาคอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อาทิเช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านคุณภาพชีวิต และด้านการลงทุน ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมและไม่รับการตอบสนองความต้องการจากการบริหารงานของท้องถิ่นเท่าที่ควร ทั้งที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่นตามที่

กฎหมายกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลจากการศึกษา ครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพสมรส

ขอบเขตของการวิจัย**ขอบเขตเนื้อหา**

ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 4 ด้านประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ประชากร

ประชาชนที่พักอาศัยและมีทะเบียนบ้านในเขตตำบลหายโศก มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้ง 17 หมู่บ้าน จำนวน 8,014 คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส

ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน 4 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
2. ทราบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ขอค้นพบโดยสรุป ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 197 คน รองลงมา อายุ 46-60 ปี จำนวน 92 คน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 177 คน รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 88 คน

ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 164 คน รองลงมา 15,001-20,000 บาท จำนวน 87 คน ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส จำนวน 212 คน รองลงมา โสด จำนวน 102 คนตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ภาพรวมและรายด้าน พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การเข้าร่วมปรึกษาแนวทางกับ อบต. ด้านการบริหารและพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก และการเข้าร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น และการร่วมสนับสนุนให้การเลือกตั้ง อบต. ดำเนินไปอย่างโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การเข้าร่วมรับรู้เรียนรู้ทำความเข้าใจ และร่วมแสดงทัศนะการบริหารงานของ อบต. และร่วมประชุมระดับชุมชนเพื่อศึกษาประโยชน์หรือผลกระทบที่เกิดจากโครงการ เช่น โครงการพัฒนาสินค้า (OTOP) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การเข้าร่วมสร้างกลไกในการประเมินผลการบริหารงานตามภารกิจต่างๆ ของ อบต. ร่วมเป็นกรรมการในการศึกษาและประเมินผลกระทบที่อาจกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนและร่วมกับ อบต. รายงานผลการปฏิบัติงานรวมถึงการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพสมรส โดยการทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีแบบ แอลเอสดี ปรากฏผลดังนี้

3.1 จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุแตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3.1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ภาพรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ โดยกลุ่มอายุ 46-60 ปี ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวม

4 ด้าน มากกว่า กลุ่มที่มีอายุ 18-30 ปี และ 3-45 ปี

3.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมนำไปปฏิบัติ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 จำนวน 2 คู่ โดยกลุ่มอายุ 46-60 ปี การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า กลุ่มที่มีอายุ 18-30 ปี และ 31-45 ปี

3.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 คู่ โดยกลุ่มอายุ 31-45 ปี การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า กลุ่มที่มีอายุ 18-30 ปี และกลุ่มอายุ 46-60 ปี การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุ 18-30 ปี และ 31-45 ปี

3.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3.2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 จำนวน 2 คู่ โดยกลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มากกว่า กลุ่มระดับการศึกษาอนุปริญาตรี/เทียบเท่า และกลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มากกว่า กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า

3.3 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้แตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันเมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำไปปฏิบัติ, ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มรายได้ต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยกลุ่มรายได้ 5,001-10,000 มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มากกว่า กลุ่มรายได้ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 5000 และกลุ่มรายได้ 10,001-15,000

3.3.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มรายได้ต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 คู่ โดยกลุ่มรายได้ 10,001-15,000 มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มากกว่า กลุ่มรายได้ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 5,000 และกลุ่มรายได้ 5,001-10,000 และกลุ่มรายได้ 15,001-2,0000 มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล น้อยกว่า กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,001 -15,000

3.4 จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพสมรสแตกต่างกัน ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มสถานภาพสมรสต่างๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่ โดยกลุ่มสถานภาพสมรสโสด มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า กลุ่มสถานภาพสมรสและกลุ่มสถานภาพหย่า/หม้าย

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโคก อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อภิปรายเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการตัดสินใจ ประชาชนเข้าร่วมปรึกษาแนวทางกับ อบต. ด้านการบริหารและพัฒนาชุมชนมากที่สุด ส่วนการเข้าร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารงานของ อบต. น้อยที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าไปกำหนดวัตถุประสงค์ แต่สามารถให้คำปรึกษาแนวทางต่างๆ กับ อบต. ได้ โดยอยู่ในรูปของการประชุมหมู่บ้านแต่อำนาจในการตัดสินใจโครงการต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชนประชาชน ยังไม่สามารถเข้าร่วมตัดสินใจได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ธัชพล ประจักษ์จิตต์ (2542) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

1.2 ด้านการนำไปปฏิบัติ ประชาชนส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น มากที่สุด เมื่อเกิดปัญหา/อุปสรรคในการบริหารของ อบต. ประชาชนเข้าร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหา น้อยที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากกิจกรรมการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนที่ประชาชนสามารถทราบได้ว่าตนเองเป็นผู้รับผลประโยชน์โดยตรง แต่หากเกิดปัญหา/อุปสรรคในการบริหาร ประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาได้เนื่องจากประชาชนส่วนมากยังไม่เห็นถึงความสำคัญในภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ สภา ชุกิตติกุล (2544) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน ด้านการดำเนินงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านร่วมรับประโยชน์ ประชาชนส่วนใหญ่ร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และร่วมแสดงทัศนะการบริหารงานของ อบต. มากที่สุด ส่วนการร่วมคิดแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาในกระบวนการตัดสินใจการบริหารงานของ อบต. น้อยที่สุด เนื่องจากประชาชนต้องการร่วมหาแนวทางเพื่อให้ตนเองได้รับความยุติธรรม และได้รับประโยชน์และสิทธิที่พึงได้รับอย่างครบถ้วนโดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นแต่ยังคงไม่ต้องการออกความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ดิเรก บัณฑิตวิวัฒน์ (2548) ศึกษาการสนับสนุนชนบทของ อบต. และการมีส่วนร่วมของประชาชน : การเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น ระยะที่ 2 ผลศึกษา พบว่าวิธีการชักจูงให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการนำข้อมูลมาพัฒนาพร้อมสนับสนุนให้มีการบันทึกความรู้จากท้องถิ่น เช่น เอกสารแผ่นพับหรือวีดิทัศน์ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้เข้าใจและเรียนรู้

1.4 ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ประชาชนส่วนใหญ่ร่วมจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายของ อบต. ทุกด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริการทางสังคม ด้านการสาธารณสุข มากที่สุด ส่วน การร่วมกับ อบต. รายงานผลการปฏิบัติงานรวมถึงการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ น้อยที่สุด เนื่องจากประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการภาคประชาชนในการพิจารณาและติดตามผลการบริหารงานของท้องถิ่น รวมทั้งการติดตามสถานการณ์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ แต่การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบนั้นประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนมุ่งการทำมาหากินมากกว่าที่จะประชาสัมพันธ์ซึ่งต่างจากการเข้าร่วมจัดทำรายงานผลการดำเนินการที่เพียงต้องการตรวจสอบประโยชน์ที่ได้รับเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ บาว นาคกร (2551) ศึกษาพัฒนาการการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอก จังหวัดลพบุรี ผลศึกษา พบว่า กระบวนการตรวจสอบโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนในการดำเนินการตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. กระบวนการทำประชาคมโดยการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพการสมรส อภิปรายผลได้ว่า

2.1 อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันในด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ เนื่องจากกลุ่มอายุมีความคิดเห็น และความต้องการร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน มีจุดมุ่งหมายทางการเมืองที่แตกต่างกัน มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางการเมือง เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มุ่งหวังให้สังคมการเมืองถูกปรับปรุงในกลุ่มชุมชน ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมในปัจจุบันและอนาคตประชาชนมุ่งเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมบำรุงรักษา มากกว่าการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ สภา ชุกิตติกุล (2544) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ อายุ

2.2 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล เนื่องจากประชาชนต้องการที่จะรับรู้และพยายามทำความเข้าใจพร้อมแสดงทัศนคติการบริหารงานเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ที่ตนพึงได้รับอย่างชอบธรรม ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ การุณ โทสกุล (2547) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาและต่อต้านยาเสพติด

2.3 รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันในด้านการนำไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ การุณ โทสกุล (2547) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การศึกษา พบว่า ระดับรายได้ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.4 สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ สอดคล้องงานวิจัยของ สภา ชุกิตติกุล (2544) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สถานภาพสมรส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้
 - 1.1 รัฐควรให้ความสำคัญกับประชาชนด้านความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการเข้าร่วมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.2 รัฐควรให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่นของประชาชน
2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น การมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น
 - 2.2 ควรศึกษาปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น การมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2524). *การปกครองเมืองพัทยา*. กรุงเทพฯ : สหાયบล็อก.
- การุณ โทสกุล. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บาว นาคกร. (2551). *พัฒนาการการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอก จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.